

Asia: VN/32635/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko teillä lausuttavaa tulotietojen käsittelystä tai käyttötarkoituksista?

Lupa- ja valvontavirasto valvoo lain työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023, jäljempänä järjestämislaki) 25 §:n perusteella työvoimaviranomaisten toiminnan lainmukaisuutta julkisten työvoimapalvelujen ja niihin liittyvien tehtävien osalta sekä KEHA-keskusta, kun se hoitaa työttömyysturvalain mukaisia tehtäviä. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston hoitamat työvoimapalvelujen valvontatehtävät ovat siirtyneet Lupa- ja valvontavirastolle 1.1.2026 alkaen.

Lupa- ja valvontavirasto antaa lausuntonsa esitysluonnoksesta työvoimapalvelujen valvonnan näkökulmasta.

Esitysluonnoksen mukaan työvoimaviranomaisille mahdollistettaisiin oikeus saada ja käyttää asiakkaiden välttämättömiä tulotietojärjestelmään tallennettuja tietoja järjestämislaissa säädettyjen työvoimapalvelujen ja niihin liittyvien tehtävien toimeenpanoa varten. Työvoimaviranomaiset voisivat käsitellä tulotietojärjestelmästä annetun lain 3 luvun 6 ja 7 §:ssä tarkoitettuja tietoja järjestämislaissa tarkoitettujen palvelujen ja tehtävien järjestämiseen ja tuottamiseen sekä niitä koskevaan valvontaan, kehittämiseen, seurantaan, arviointiin, tilastointiin, ennakointiin ja ohjaukseen. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että esitysluonnoksen mukaiset lain määrittelemät tulotietojen käyttötarkoitukset olisivat laajat, ja viranomaisille annettaisiin laaja käyttöoikeus tulotietojärjestelmästä annetun lain mukaisiin tietoihin. Tämä johtaa käytännössä siihen, että esimerkiksi valvonnassa tulorekisterin tietojen käytön välttämättömyys joudutaan harkitsemaan aina tapauskohtaisesti käsiteltävän asian yhteydessä. Tulotietojen käyttöä koskevien säännösten perusteluihin tulisi kiinnittää erityistä huomiota.

2. Onko teillä lausuttavaa muita työnhakua ja työllistymistä tukevien palvelujen kirjaamisvelvollisuuden täsmentämisestä?

Lupa- ja valvontavirasto pitää tärkeänä, että asiakastietojärjestelmää käytetään päivittäisessä asiakastyössä ja järjestelmään kirjataan tietoja, joita viranomainen voi järjestämislain 114 §:n perusteella käsitellä. Valvontaa tehtäessä asiakastietojärjestelmään tallennetuista tiedoista on voitava jälkikäteen luotettavasti tarkistaa, että työvoimaviranomainen ja KEHA-keskus ovat noudattaneet laissa säädettyjä velvollisuuksiaan.

3. Onko teillä lausuttavaa vaikutusarvioinneista?

Työvoimapalvelujen laillisuusvalvontatehtävä on Lupa- ja valvontaviraston pysyvä tehtävä. Lupa- ja valvontaviraston lakisääteisen valvontatehtävän hoitamisen osalta on otettu huomioon keväällä 2024 päätetyt toimintamenosäästöt. Koska tehtävä on vielä uusi, tarkoituksena on, että toiminnosta kertyvien kokemusten perusteella ja uuden valtakunnallisen Lupa- ja valvontaviraston käynnistyttyä laillisuusvalvonnan resurssien riittävyttä kuitenkin seurataan ja arvioidaan uudestaan. Työvoimapalvelujen valvonnassa sovellettavaan lainsäädäntöön on viimeisen vuoden aikana tehty useita muutoksia ja uudistuksia. Esitysluonnoksessa esitetty, lainsäädännön muutokset ja uudistukset sekä valvontatehtäviä hoitavan henkilöresurssin määrä suhteessa valvontakokonaisuuteen ja vireille tuleviin asioihin vaikuttavat todennäköisesti siten, että käsittelyajat edelleen pidentyvät.

Vuonna 2025 kanteluasioita saapui 209 kappaletta. Edelliseen vuoteen verrattuna kantelujen määrä kasvoi 112 prosenttia. Vuonna 2025 kanteluasioita ratkaistiin 150 kappaletta.

Esitysluonnoksen on arvioitu parantavan työnhakijoiden yhdenvertaisuutta kokonaisuudessaan ja erityisesti heikommassa asemassa olevien työnhakijoiden osalta. Koska tulotietojen hyödyntäminen olisi työvoimaviranomaisille vapaaehtoista, Lupa- ja valvontavirasto toteaa yleisesti, että tämä saattaisi vaikuttaa työnhakijoiden yhdenvertaisuuden toteutumiseen eri työllisyysalueiden välillä.

4. Tulisiko tulorekisterin tietojen käyttömahdollisuuksia työvoimaviranomaisen ja KEHA-keskuksen toiminnassa laajentaa koskemaan työttömyysturva-asioiden käsittelyä? Mitä nämä tilanteet ovat ja kuinka tulorekisterin käyttö näissä tilanteissa sujuvoittaisi työvoimaviranomaisen ja KEHA-keskuksen lakisääteisten tehtävien hoitamista nykyisiin menettelytapoihin verrattuna?

-

5. Muuta lausuttavaa?

Lausunto on hyväksytty Lupa- ja valvontaviraston asianhallintajärjestelmässä 13.2.2026 dnro LVV-U/19848/2026, LSSAVI/26130/2025.

Sundell Saana
Lupa- ja valvontavirasto